

ELENA RAMONA POTOROAC
(Sibiu)

TERMINOLOGIA PORTULUI POPULAR ROMÂNESC DIN ZONA TIMOCULUI NEGRU

Localizare: Timocul Negru

Cercet torul de origine sârb Tihomir Georgevi : în studiul *Printre românii no tri*¹, face o delimitare a tuturor localit ilor române ti de pe teritoriul Serbiei, specificând zonele în care ace tia î i duc existen a: „[...] românii tr iesc în spa iul ce se întinde cam de la muntele Râtan la Dun re i de la Morava Mare pân la Timoc: exact în cele patru jude e din nord-estul Serbiei, adic în jude ul Timoc (în dou plase: Zaicear [Zaj ar] i Bolieva [Boljevac]); în jude ul Morava (în trei plase: Paracin, Despotova i Resava) i în jude ele Pojareva [Požarevac] i Craina [Krajina]” (Georgevi 2008, p. 16).

Conform ace luita i cercet tor, satele române ti care f ceau parte din **jude ul Timoc** în acea perioad erau: *Bor, Brestov , P rlița, Nicolicevo, Gârlian, livar, Bucie, Topla, Kriveli, Lubni a, Gamzi-grad, Metovni a, O trel i Slatina*, iar din **plasa Bolieva** : *Valaconie, Savina , Bacica, Dobropolie, Zlot, Lucovo, Mali-Izvor, Osni , Bogovi a, Podgora i arbanova* .

Ast zi, când se vorbe te despre românii din Valea Timocului, localizarea se face în func ie de factorii geografici (zona de munte, de câmpie) i factorii de influen din România.

Un aspect important ce st la baza cercet rilor care au ca preo- cup ri tiin ifice aceste comunit i române ti din Serbia este descin-

¹ Studiu ap rut ca urmare a cercet rilor tiin ifice întreprinse în anul 1905 în comunit ile române ti de pe teritoriul Serbiei.

derea în mijlocul acestora și repertorierea elementelor românești (care mai sunt încă vizibile), sesizându-se influențele de la o zonă la alta, surprinzând totodată elementele caracteristice fiecărei, realizându-se astfel similitudini între perioade de timp diferite (sfârșitul secolului al XIX-lea–începutul secolului al XX-lea, perioada interbelică, respectiv a două jumătăți ale secolului al XX-lea și secolul XXI), când se observă modificări vizibile atât la nivelul vieții cotidiene, cât și la cel al influențelor de factură culturală.

Zona cunoscută sub denumirea **Timocul Negru** este situată în partea de sud-est a Serbiei, fiind traversată de râul care poartă același nume. Localitățile românești care fac parte din această zonă sunt delimitate de comunitățile sârbești astfel: în partea de vest de localitatea *Bulio*, iar în partea de est de localitatea *Zaicear*, fiind grupate astfel:

– în partea de nord (pe malul drept al râului Timocul Negru) se află localitățile: *Izvorul Mic*, *Bogovița*, *Podgorița*, *Zlot*, *Arbanova*, *Mitrovița*, *Brestova*;

– în sud (pe malul stâng al râului Timocul Negru) localitățile: *Valeacuana* (oficial Valakonje, denumire care, pe românește, înseamnă din Valea cu Anini), *Savin* (*Tâlva Roșie*), *Osnicea*, *Gânzâgrad*, *Livari*.

În cercetările actuale, informatorii din această zonă au precizat că nu există diferențe de la o localitate la alta în ceea ce privește obiceiurile, tradițiile și costumele populare. Unele persoane mai pot, la ora actuală, descrie costumele populare pe care îl dețin în colecția personală, acesta fiind de obicei primit sub formă de moțenire și este purtat doar dacă un membru al familiei face parte dintr-un grup folcloric sau dintr-un ansamblu.

Caracteristici ale costumului popular românesc din Timocul Negru – sfârșitul secolului al XIX-lea–secolul al XX-lea. Analiză comparativă

Ca și în cazul altor comunități românești din diferite teritorii ale spațiului european, și la românii din Serbia există tradiții și români

(din diferite perioade) au avut drept preocupare radiografierea tuturor elementelor care definesc identitatea acestora într-un spațiu istoric, urmărind mai multe direcții de cercetare: *istoric*, *dialectologic*, *folcloric*.

Același cercetător sârb, Tihomir Georgevi, fiind preocupat de „tot ce era în legătură cu viața națională și cu obiceiurile, însemnând deosebiri din punct de vedere național” (Georgevi 2008, p. 39), consemnează în câteva rânduri în jurnalul său de culegătorie elemente ale portului bărbătesc și femeiesc din localitatea Valakonje, aflat în Timocul Negru, cunoscut astăzi sub denumirea de Valeacuania.

Conform culegătorului, îmbrăcămintea bărbătească purtată în anul 1905 era compusă din:

„*Opinca* (plural *opinici*), cuvânt format din slavonescul *opinc* (plural *opanici*)², pe care le lucrează din piei crude, într-un chip foarte neîndemânatic și foarte neartistic. *Obielie* = *obiele* (singular *obeal*), cuvânt luat din vechiul slavon *obion* = a înfășura (plural *oboiti*), pe care le lucrează din esătură de lână³; *caluni* = *calune* (singular *calun*), cuvânt de origine neogreacă și din italianescul *calzone*, cusut dintr-un postav alb, a fost încălșat parca niște ciorapi. *orec*⁴ – ciorap (plural *oreci*). Originea acestui cuvânt nu-mi este cunoscută. *oreci* se face din postav alb. Croiala este în felul croielii pantalonilor cu craci, peste tot de aceeași lățime, care coboară la pământ și acoperă *calunile*. Pe alocuri *oreci* sunt așezate de lungi încălșate este nevoie să fie suflecași. Lungimea *orecilor* este socotită ca o măsură, un fel de risplăși lux, iar în unele sate se poartă și suflecași de o palmă și chiar mai mult. *Camășa* (din lat. *camisia*) este făcută din pânză de cânepă. *Camășa*, dar numai cea bărbătească, se mai numește și *călan*. *Mâneși* – *mâneși* (singular – *mâneșă*, din lat. *manica*); *gulier* (din magh. *guler*) și *pieptar*, toate umplute cu o cusătură pe care o numesc *râuri*

² Rom. *opinca* este de proveniență sud-slavă: bg. *opinka*, pl. *opinki*, fem. *opinka*, pl. *opinki*; cf. în srb. *òpanak* și fem. *openka* (cf. Mihail 1960, p. 67).

³ G. Mihail (*ibidem*) consideră că etimonul rom. *obial* este bg. *obijalo* „bucată de pânză cu care se învelește laba piciorului” < sl. com. *ob-viti*.

⁴ Rom. *cioarec*, pl. *cioareci*, cu etimologie necunoscută.

(*râuri*)⁵. Unele c m i, mai ales la femei, de obicei sunt foarte frumoase și sunt într-atât încrcate de râuri bine lucrate, încât brodarea lor trebuie să le fi luat mult timp, mult osteneală și pierdere de vreme; *i tori* (*i toare* = es tur de lân)⁶; *cura* = *curea* (din lat. *corrigia*), care se încinge peste i toare; *zabun* (*z bun*, din tc. *zibun* sau din bg. *zabun*), hain de postav alb, care ajunge până la genunchi, cu mâneci până la coate. Peste ea, în jurul mijlocului, se încinge *brâul*. *Aina* – *hain* (din sb. *halinia* sau bg. *halina*), parte de îmbr c minte de postav alb, seam n cu paltonul, se îmbrac peste *z bun*, f r cing toare; *izmenie* (izmene). De obicei românii nu poart izmene, rareori câte unul le îmbrac vara, în locul ore ilor. Pe cap, vara se poart *checie* (tichie). E un fel de p l rie ro ie, din es tur de lân , care seam n cu fesul turcesc. Iarna se poart *ca ula* (c ciul , din alb. *kesul'e* [sic!] și latinescul *casual...*)⁷. Tineretul, oamenii mai maturi, care vor să se groz veasc , s fie, cum spun ei, „m re i”, poart la picioare foarte multe *a e* (din latinescul *acia*) din p r negru de capr (vezi Georgevi 2008, p. 39–40).

Din memoria colectiv actual a românilor timoceni a disp rut aproape în totalitate descrierea complet și complex a costumului tradi ional str vechi.

Prezent m în continuare datele oferite de c tre informatorul nostru Zvonko Trailovi⁸, cu privire la portul vechi al românilor,

⁵ Referitor la termenul *râuri*, autorul precizează c în Damé explica ia este urm toarea: *râuri* = *florile brodate pe c m ile r ne ti*.

⁶ Cf. rom. *itoare*, reg. i *i toare*, *u toare*, care, printre altele, apare și cu sensul de „es tur ” (sau împletitur) lung și îngust , cu care se înfa copiii, fa .

⁷ Termenul *c ciul* , cunoscut și în aromân , dar și în alte limbi din Balcani și în maghiar , de origine necunoscut , pare a fi fost r spândit de români (vezi DLR, s.v.).

⁸ Tân r român din localitatea *Osnicea* (1 800 de locuitori, situat pe Valea Timocului Negru); este stabilit în România de 12 ani, aici definitivându- i studiile. Actualmente locuie te în Sibiu. Referitor la pasiunea lui pentru etnografie, acesta a declarat: „De când m tiu m-au interesat lucrurile ce in de tradi ii și obiceiuri și am vorbit cu b trânii despre ele”. Crescut într-un mediu în care s-a pus accentul pe p strarea elementelor de identitate româneasc în acest spa iu, familia lui p strează și ast zi costume populare autentice mo tenite din genera ie în genera ie, acestea

cunoscut din relatările bunicilor și părinților, el fiind totodată și un autentic portor al costumului tradițional din această zonă :

„Costumul vechi de pe valea Timocului Negru este specific acestei zone, dar și în Poreciului, ambele fiind când parte din zona de interferență dintre partea oltească a Timocului și partea beneșă sau ungiurească . Satele care sunt marginale cu satele ronești sau oltenești au influență din această zonă , iar cele care sunt către Banat, beneșii timoceni, au influență din această zonă . Influența este slabă , când este vorba de costumul vechi, care s-a purtat până în perioada interbelică , când a fost înlocuit treptat cu un alt port; unii spun că are influență din portul sârbesc, însă elementele nu sunt foarte vizibile”.

Portul bărbătesc

Bărbății purtau *caloni* scurte, care erau în principiu obișnuite, esuri de 1 m lungime și 30 cm lățime, făcute în părțile alb-negru, cu care se înfășura piciorul, peste care veneau opincile.

Pantalonii, numiți *cioareci*, aveau o anumită croială, și erau numiți *cioareci* cu ghid, croiala fiind asemănătoare cu cea din zona Gorjului, Valea Haegului, Mehedințul de Munte. Pe pantaloni, la tivuri, sunt puși *bârna și negri*.

Cmăna era despicată în față, cu *râuri* de culoare neagră sau roșie, făcute din cânepă sau in, ulterior din bumbac. Cmănele erau până la genunchi, vara fiind purtate fără pantaloni, în special la muncă câmpului. Brâul era ca la fete, fiind însă mai lat la bărbăți. La mânecile *cmăna* avea broderie (râuri) diferit poziționat față de *cmăna* femeiească, care avea broderia atât pe mânecă, cât și la guler.

Iarna, peste *cmăna* se purta *z bunul* făcut din cioarec alb, cu mâneci scurte, împodobit cu fir roșu ca să fie frumos. Peste *z bun* se purta *aina*, cu rol de protecție împotriva frigului. Pe cap bărbății purtau *ciula* cu *biuri* (țevi de lână de oaie), acest tip de *ciula* fiind specific celor care trăiesc la munte, în special ciobanilor¹⁰.

fiind de o valoare inestimabilă în prezent pentru cercetători, care pot identifica elementele comune portului românesc de la nord și de la sud de Dunăre.

⁹ Adică „cei veniți din țara Românească [nota n. E.P.]”.

¹⁰ Termenul este cunoscut și în Haeg și Banat cu sensul de „țevi de păr sau de lână”, mai multe țevi de lână sau de păr așezate laolalt; etimologic este înrudit cu *mi*

Îmbr c mintea femeilor

Reflectat în notele aceluia i cercet tor, ea „se compune din *opinci* b rb te ti, *obie* b rb te ti, *c luni* ca la b rba i, *ore i*. *ore ii* la femei ating genunchii, au talp i se încal la picior, întâi oare ii, apoi c l unul; *c ma* se cheam numai cea purtat de femei, a b rba ilor numindu-se *câl an*¹¹ – *mâni ghe pândz* (mâneci de pânz) din cânep , cu mânecile pân la palm sau pân la cot, toat împodobit cu râuri, i pe mâneci i la guler i primprejur i la piept; *cheba* (gheb) de postav de lân , în form de c ma , dar f r mâneci, se poart numai iarna; *opreg* (plural *oprej*¹²), fot în culori, din es turi sub iri, de lân . Românele poart câte dou fote, una în fa i alta în spate. [...] *Aina* (*haina*) este la fel ca i cea b rb teasc . Haina femeiasc ajunge ceva mai jos de genunchi, a a încât vara, când femeia umbl f r ciorapi, gleznele r mân descoperite. Pe cap femeile i fetele poart *plecher*, ceva asem n tor cu *târvelile* purtate de femeile noastre din Morava i din regiunile sudice ale Serbiei. Apoi poart *ap* . *ap a* este o maram care se poart peste *târvelie*. *ap* ele erau purtate numai de femei. În fine, *propoada* (*broboada*) – o maram cu care se înf oar . Seam n foarte mult cu tergarul. De când *plecherul*, pentru motive de igien , de câ iva ani, a fost oprit, nu se mai poart ” (Georgevi 2008, p. 40–41).

Portul vechi femeiesc prezentat de c tre de c tre informatorul nostru se bazeaz tot pe informa iile culese de acesta de la b trânii din familia sa.

Înainte de c s torie, fetele mergeau cu capul descoperit, iar dup c s torie purtau *pleteri* (p rul în anumit piept n tur), sau piept n tura în cosi e, întâlnit i în Ha eg i Valea Cernei. Peste *pleteri* se purta *ceapsa*, care nu seam n cu cele care se purtau în România în acea vreme. *Ceapsa* este ca o bucat de pânz de 15 cm l ime, partea din fa a pânzei fiind prins înainte, formându-se un *corn*, în

(*mi*); „laine des agneaux endus pour la première fois, laine agneline” < lat. **agnicius*, -a, -um „d’agneau”, *agneus* (Fr il 1999, p.106).

¹¹ *Câl an*: *câl an* este un derivat cu suf. -an de la *câl i* .

¹² *Opre* .

spate terminându-se în formă de *pi*. Lungimea era de 40–44 cm, iar pe margini avea cusute râuri; un singur *râu* venea cusut pe mijloc, care mergea din față în spate. Culorile care predominau în compoziția *ceapsei* erau roșu și negru, iar ca modele apăreau svasticile, esurile etc. Inițial râurile erau cusute doar pe fir de pânză de înălțime, cea din urmă predominând, și din fir de bumbac. O altă caracteristică era legată de faptul că nu se coseau în cruce, așa cum se va proceda ulterior, pe pânză de bumbac. Ceapsa se prindea în față, sus înălțându-se cu ajutorul unor *ace*, care erau în număr de 3 sau 5, unite între ele cu *sălbucite* din mărgele. După cum îmi povestea bunica, tot pentru susținerea cozilor se mai foloseau niște *cadre f-cute din coajă de lemn de tei*, însă nu s-au păstrat. Ceapsa se purta permanent, pentru că nu au existat costume pentru diferite momente ale vieții, costumele purtându-se zilnic. Bătrânele își făceau haine pentru moarte în timpul vieții, numite *haine de înmormântare*.

Peste *ceapsă* se purta *broboada*, de culoare albă, cu dungi de diferite culori, la o distanță de 10–15 cm, cu o lățime de 1 cm. Ca dimensiuni, broboada era de 30 cm lățime și 1 m și 50 de cm lungime. Broboada se purta mai ales iarna, pentru a proteja capul de frig.

Femeile purtau de asemenea pe cap, în partea din spate, *colier* (iarbă), colorat sau necolorat, numit *colier*, cu rol de împodobire. În stânga capului se puneau floarea și cocorii (buche ele de pene colorate, de la pășuni). La gât femeile purtau salbă din bani.

Cămașă era la început dreaptă, lung până la gleznă, simplă, neîncrucițată la gât. Apare și cămașă alcătuită din două părți: *ciupacul* (partea de sus) și *poalele* ce aveau lungimea de 100–110 cm, fcute la rândul lor din două părți, una în față, alta în spate, confecționate din înălțime sau pânză, iar lateral câte două clinuri, care se făceau din câte o foaie. Ulterior poalele se unesc cu ciupacul, dar se croiesc și se fac separat. Poalele aveau *râuri* de culoare neagră, confecționate din lână. Peste mijloc femeia se încingea cu *ci torile*, de 10 cm, cu o lungime de 2 m, fcute din lână colorată din mai multe nuanțe de negru și roșu, lucrate la război și bătute cu *năbolnicul*¹³.

¹³ Cf. dr. *năbonic*, *năbolnic* s.n.: prin Banat, instrument de lemn, având forma unui cui cu care se bate cânepa (cf. DLR, s.v.).

Opregele din fa ă i din spate erau f cute dintr-un petec negru, care avea *pui* (model de culoare alb). Cel din fa ă era mai îngust, cel din spate era mai lat ă i un pic mai lung ca cel din fa ă , pe ambele existând franjuri de culoare neagr ă . Peste *ciupac* se purtau *ilice* de aba, de culoare neagr ă , nu foarte împodobite cu modele sau m rgele. Se mai purtau *mânecele*, ca un fel de geac , pân ă la brâu, de culoare alb . Iarna, peste c ma ă se purta *uba*, care era conic ă , ajungea pân ă la genunchi ă i se strângea pe margini ă i în spate. Se purtau doar *opregele* în fa ă , nu ă i în spate. Tot iarna, peste toat ă vestimenta ia se purta *aina* lung ă pân ă la genunchi.

Vara, în picioare purtau doar opinci, iar iarna, un fel de ciorapi f r talp ă , asem n tori unor saci, numi i *cioareci*, care erau, în general, de culoare alb ă ; iar deasupra vin *cal onii*, de culoare neagr ă sau maro.

Iarna, atât b rba ii cât ă i femeile purtau peste obiele ă i peste caloni *plotogi*, buc ă i de piele de oaie cu care se învelea piciorul ca s ă nu intre apa.

Costumul nou

Costumul femeiesc. Dup ă Primul R zboi Mondial se face sim it o schimbare în ceea ce prive te modalitatea de îmbinare a elementelor portului, aceste modific ri fiind vizibile în mai multe zone. Astfel : peste poale se purta *c r arul* încre it (fust f cut ă din 2 foi de es tur ă din lân ă încre it doar de c tre anumite femei care cuno teau aceast ă tehnic). *Opregele* nu se mai es, ci se cos, apar motivele florale, care nu sunt specifice zonei (specifice ă ranilor¹⁴, oltenilor, care le foloseau frecvent).

C ma a nu mai este compus ă din poale ă i ciupac. Poalele se fac separat, nu se mai unesc cu ciupacul, apare ca element nou dantela care va împodobi poalele. Partea de sus a c m ii, numit ă *c me uic* sau *ciupac*, este împodobit ă cu dantel ă , acum f cându- i apari ia i motivele florale.

¹⁴ Cei din ă ara Româneasc ă .

Apar *ilicile* din catifea, împodobite cu *gaitane*. Pe cap se poartă *n framele* cump rate, acestea fiind din mase și cu *ciucuri*, de aceea și culoare cu năframă, care era de obicei de culoare galben. Năframa se leagă în cretet și se împodobite cu pene de stru. La gât apar mărgelele.

În picioare se poartă ciorapii croșetați, pe picior, făcuți din lână neagră cu gurele și multe modele. Dispar opregele cu ciucuri și rămâne doar *pristelc*, *or ul* din față, cu modele, acesta fiind confecționat din catifea.

Costumul bărbătesc: apare cămașa din bumbac, strânsă la mâneci. Dispare croiala veche a pantalonilor cu tur, fiind vizibilă croiala orănească. Pantalonii sunt de culoare neagră, apar vestele, ilicele, în picioare ciorapii negri și opincile, care sunt lucrate mult mai îngrijit. Pe cap se poartă căciulile de astrahan, căciulile din blană de oaie dispărând.

Concluzii

Lucrarea de față și-a propus o analiză comparativă a principalelor informații găsite în bibliografia de specialitate, dar și a celor culese de la informatorii care trăiesc în spațiul amintit, despre costumele populare tradiționale care se mai păstrează în zona Timocului Negru, informații care dispar și pe care nu le găsim introduse în circuitul tiințific actual.

Incursiunile cercetătorilor în spațiul lor de rezidență din trecut, dar și din prezent, aduc la lumină urme deteriorate ale unei culturi materiale și imateriale, care depozitau cândva esențele unor tradiții autentice, complexe, vizibile în fiecare spațiu românesc, specifice acestor comunități din Serbia, indiferent de zona geografică.

Analiza succintă a componentelor ce definesc costumele populare tradiționale în prezent în comparație cu cel purtat la sfârșitul secolului al XIX-lea—începutul secolului al XX-lea evidențiază o rapidă diluare a acestor elemente autentice, care au făcut și încă mai fac parte din cultura lor. Având o cultură dominată de oralitate, românii timocenii au știut să păstreze și să permanentizeze elementele identitare de-a lungul secolelor.

În prezent, procesul de îmb trânire a popula iei române ti din Serbia, refuzul tinerilor de a vorbi în limba român , precum i igno-rarea elementelor ce in de tradi ii i obiceiuri reflectate din ce în ce mai pu in în întreaga cultur de factur româneasc , care încearc s se perpetueze pe acest teritoriu, ne oblig ca în demersurile noastre tiin ifice s culegem date cât mai variate care s completeze i s contureze în contextul actual via a românilor timoceni. Aspectele istorice, etnografice i dialectologice reg site în manuscrise sau în arhiva personal a unor interlocutori, sunt adev rate testimonii pentru lumea tiin ific actual .

Caracterul de oralitate a produselor culturale ne determin la arhi-varea lor în format video i audio, respectiv în editarea unor volume care s reflecte via a acestora a a cum este ea în contextul actual. Ra-portarea la trecut a prezentului vine s completeze imaginea de an-samblu a unei popula ii care tr ie te de secole în acest spa iu, i, con-trar tuturor factorilor de dezna ionalizare, a rezistat i chiar s-a înc - p ânat s perpetueze, s permanentizeze elementul românesc de la sud de Dun re.

BIBLIOGRAFIE

- Damé = F. Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français*, Bucarest, Imprimerie de l'État, 1893.
- DA = *Dic ionarul limbii române*, Bucure ti, Editura Academiei Române, 1913 i urm.
- DLR = *Dic ionarul limbii române*, serie nou , Bucure ti, Editura Academiei R.P.R./R.S.R./Române, 1965 i urm.
- Fr il 1999 = Vasile Fr il , *Studii lingvistice*, Timi oara, Editura Excelsior, 1999.
- Georgevi 2008 = Tihomir Georgevi , *Printre românii no tri*, în Hede an (coord.), 2008a, p. 13–17.
- Gherman 2003 = Ion Gherman, *Românii din jurul României*, Bucure ti, Editura Vreamea, 2003.
- Mih il 1960 = G. Mih il , *Împrumuturi vechi sud-slave în limba român* , Bucure ti, Editura Academiei R.P.R., 1960.
- Petrovici 1942 = Emil Petrovici, *Note de folklor de la românii din Valea Mlavei (Sârbia)*, în „Anuarul Arhivei de Folclor”, VI, 1942, p. 43–75.

- Hede an (coord.) 2008a = Otilia Hede an (coord.), *Românii din Timoc*, vol. II, Timi oara, Editura Marineasa, 2008.
- Hede an 2008b = Otilia Hede an (coord.), *Timoc. Studii i articole*, Timi oara, Editura Marineasa, 2008.
- Zbucnea 1999 = Gheorghe Zbucnea, *O istorie a românilor din Peninsula Balcanic în secolele VIII–XX*, Bucure ti, Editura Biblioteca Bucure ti, 1999.

THE TERMINOLOGY OF ROMANIAN FOLK CLOTHING FROM TIMOCUL NEGRU AREA (Abstract)

The paper contains information collected from the few informers who remember details regarding the traditional clothing worn in the Romanian communities from the above mentioned area, at different times. These information disappear, unfortunately, and we do not find them introduced in the present scientific circuit, their disappearance being the result of the young's reticence in relating to ancestral traditions but also the result of their refuse to learn Romanian language in order to send to future generations the valuable Romanian material and immaterial heritage still existing in Serbia.

The brief analysis of the components defining the folk traditional costume at present as compared to the one worn at the end of the nineteenth century and the beginning of the twentieth century, shows a rapid dilution of these authentic elements, which have been and still are part of their culture. Such a comparative analysis of the main components of the Romanian costume from Timocul Negru area was necessary because it changed significantly in time, and these changes can be notified today at the occasional wearers met only at festivals or other kinds of cultural events.

The reference to past of the present complements the perspective of a population living in this area for centuries, and, contrary to all factors of denationalization, it has stubbornly resisted and even perpetuated the Romanian element at the south of Danube.

CUVINTE-CHEIE: *Timocul Negru, port popular românesc, costum b rb tesc, costum femeiesc.*

KEYWORDS: *Timocul Negru, Romanian folk clothing, male costume, female costume.*

*Complexul Na ional Muzeal ASTRA
550182 Sibiu, Pia a Mic , 11
potoroaca_ramona@yahoo.com*